

Serra de Degollats

Santa Maria de Merlès

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Sector est del terme municipal
Emplaçament A 1250 metres per pista forestal de la carretera BV-4401, punt quilomètric 17'000.

Coordenades:

Latitud: 41.98949
Longitud: 1.98884
UTM Est (X): 416244
UTM Nord (Y): 4649104

Classificació

Número de fitxa 08255 - 4
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern
Segle XVII
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: S'ha restaurat recentment.
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIN
Europea – Atributs inspire: National Monument Record – Defensa
Observacions protecció: BCIN Núm. Reg:1416 - MH. Reg. Estatal R-I-51-5702
Data aprovació: dv., 22/04/1949 - 12:00
Número inventari Sí, IPA. 1595
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 011A00057

Autoria de la fitxa
Data de registre de la fitxa:

Jordi Compte i Marta Homs
dt., 02/10/2007 - 02:00

Descripció

La Serra de Degollats està situada en un punt elevat just al límit sud de la carena que separa la vall de Merlès de l'altiplà en el que es troba el municipi de Prats de Lluçanès. Es tracta d'un casal de grans dimensions format per un volum de planta pràcticament quadrada de planta baixa i dos pisos bastit amb murs de maçoneria de pedra gran amb carreus treballats delimitant les cantonades i emmarcant les obertures. La teulada és de quatre vessants i hi ha dos matacans a les cantonades sud-oest i nord-est. Completen el conjunt diverses estructures bastides amb murs de maçoneria de pedra situades al davant de la masia, tancant una lliça davant les façanes sud i est de l'edifici. La façana principal, orientada al sud, està dominada per un imponent portal d'arc de mig punt adovellat, a la clau del qual hi ha un relleu ovalat decorat en la part exterior amb elements geomètrics que simbolitzen rajos solars, i a la part interior amb l'anagrama IHS, amb una creu a sobre i els claus que simbolitzen la Crucifixió a sota. També a la planta baixa hi ha una espitllera emmarcada amb pedra bisellada i una finestra apaïsada emmarcada únicament amb dos monòlits de pedra bisellada. Al primer pis hi ha una finestra de gran dimensions emmarcada amb pedra motllurada just a sobre del portal adovellat, amb una finestra emmarcada amb pedra bisellada a cada costat. Al segon pis es repeteix la disposició de tres obertures per planta, amb tres finestres emmarcades amb pedra bisellada. A l'extrem superior esquerre de la façana, fent cantonada amb la façana oest, hi ha adossat un matacà, bastit amb una base circular de 4 nivells que s'eixamplen progressivament, sobre els quals hi ha cinc filades d'amples carreus treballats deixant petites obertures entre ells. La coberta és amb volta de forn. La façana est té adossada una petita estructura que correspon a l'antic forn a l'extrem dret de la planta baixa. També a la planta baixa hi ha dues espitlleres, una emmarcada amb pedra bisellada i l'altra amb pedra treballada. Al primer pis hi ha dues finestres emmarcades amb pedra bisellada i una tercera de tapiada, i al segon pis, dues finestres emmarcades amb pedra bisellada més. A l'extrem superior dret de la façana, fent cantonada amb la façana nord, hi ha adossat un altre matacà, bastit amb una base circular de 3 nivells que s'eixamplen progressivament, sobre els quals hi ha quatre filades d'amples carreus treballats deixant petites obertures entre ells. La coberta en aquest matacà és cònica. La façana nord té un pis menys a causa del desnivell sobre el que s'assenta la masia, i té adossat a l'esquerra un mur que separa l'esplanada elevada que hi ha al nord de la masia de la lliça, situada en un nivell inferior. Al primer pis hi ha una porta emmarcada amb pedra bisellada i la data de 1670 inscrita a la llinda, una finestra apaïsada emmarcada amb pedra treballada i una estructura quadrada adossada que conté la cisterna. Al segon pis hi ha únicament una finestra emmarcada amb pedra bisellada. La façana oest conté tres espitlleres emmarcades entre carreus treballats a nivell de planta baixa, i quatre obertures tant al primer pis com al segon pis. Al primer pis hi ha una obertura apaïsada reformada, una finestra emmarcada amb pedra bisellada i dos balcons, un emmarcat amb pedra treballada i l'altra bisellada; i al segon pis quatre finestres emmarcades amb pedra bisellada.

Observacions:

Serra de Degollats, documentada al segle X com a villa Decollatus, provindria del llatí "decollo" que significa degollar o de "decollatos", degollats. Popularment es creia que el nom d'aquesta masia provenia dels fets de 1714, quan un grup de pradencs massacraren una companyia del felipista Bracamonte com a revenja, després que aquests haguessin incendiat la vila de Prats de Lluçanès, però l'origen del topònim és indubtablement anterior.

Història

La Serra de Degollats es troba documentada com a topònim des de l'any 955. La primer menció a l'edifici és de l'any 979 "...in apenditio de chastrum Merles, in terminio de villa vocitata Decollatus..". Ja l'any 1095 apareix com a Serra de Degolads en una donació de l'alou a Sant Pere de la Portella. En segles medievals depengué del monestir de Lluçà, adscrita en la batllia de Sant Andreu de Llanars tal com es recull en el capbreu de béns del monestir de Lluçà de 1434. Apareix també en el fogatge de 1553. L'edifici actual fou bastit al segle XVII sobre els vestigis de l'edifici medieval.

Bibliografia

AADD (1995). Gran Geografia Comarcal de Catalunya. Bages, Berguedà i Solsonès. Enciclopèdia Catalana, S.A. AADD (1991). Guia d'art del Berguedà. Consell comarcal del Berguedà i Patronat del Centre d'Estudis del Berguedà. AADD (1994). Inventari de Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Berguedà. Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura. IGLÉSIES, Josep (1981). El fogatge de 1553. Estudi i transcripció. Dalmau. MASRAMON, Ramon (1990). El Lluçanès Central. Història de la baronia de Lluçà. Ajuntament de Prats de Lluçanès. MASRAMON, Ramon (1981). "Origen del nom Degollats". Estel. Novembre de 1981. PLADEVALL, Antoni (1997). Santa Maria de Lluçà. Antiga canònica agustiniana. Impremta Sellarès (Torelló). Inventari de Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. Santa Maria de Merlès. Àrea de Coneixement i Recerca, Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya, revisat el maig de 2007.

